

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru CYTODIAGNOSTIKA

1	Cíl specializačního vzdělávání	2
2	Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání	2
3	Učební plán	3
	3.1 Učební osnova základního modulu	3
	3.1.1 Schopnosti a dovednosti po absolvování základního modulu	5
	3.2 Učební osnovy odborných modulů – povinné	5
	3.2.1 Učební osnova odborného modulu OM 1	5
	3.2.2 Učební osnova odborného modulu OM 2	7
	3.2.3 Učební osnova odborného modulu OM 3	8
	3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů	8
4	Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání	8
5	Profil absolventa	9
	5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost	9
6	Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť	10
	6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště	10
7	Tabulka modulů	12
8	Seznam doporučených zdrojů	12

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru **Cytodiagnostika** je získání specializované způsobilosti s označením Zdravotní laborant pro cytodiagnostiku osvojením si potřebných teoretických znalostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené platnou legislativou.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru Cytodiagnostika je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání zdravotního laboranta dle zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.).

Specializační vzdělávání nemusí být uskutečňováno při výkonu povolání, účastník vzdělávání však musí před přihlášením se k atestační zkoušce splnit dobu výkonu povolání stanovenou § 56 odst. 6 zákona č. 96/2004 Sb.

Část specializačního vzdělávání lze absolvovat distanční formou studia, např. metodou e-learningu.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18 – 24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování počtu hodin vzdělávacího programu. V případě, že celková délka specializačního vzdělávání se od celodenní průpravy liší, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Vzdělávací program obsahuje celkem 560 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného zdravotnického zařízení v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil. Akreditovaná pracoviště disponují náležitým personálním, materiálním a přístrojovým vybavením.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru Cytodiagnostika je:

- zařazení do oboru specializačního vzdělávání,
- výkon povolání v příslušném oboru specializačního vzdělávání minimálně 1 rok z období 6 ti let v rozsahu minimálně ½ stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 roky v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby do data přihlášení se k atestační zkoušce,
- absolvování teoretické výuky,
- absolvování povinné odborné praxe v rozsahu stanoveném vzdělávacím programem,
- získání stanoveného počtu kreditů určených vzdělávacím programem,
- úspěšné složení atestační zkoušky.

3 Učební plán

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení Logbooku o průběhu specializačního vzdělávání a záznamu o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe. Počet výkonů uvedených v kapitole 3.2 *Učební osnovy - seznam výkonů a jejich četnost* je stanoven jako minimální, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po stránce praktické.

3.1 Učební osnova základního modulu

Základní modul ZM	Organizačně provozní problematika klinických laboratoří	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	5 dnů teoretické výuky, tj. 40 hodin	
Počet kreditů	20	
Cíl	Vybavit zdravotního laboranta znalostmi potřebnými k organizační a metodické práci specialisty.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Vzdělávání dospělých	Úvod do problematiky. Význam celoživotního vzdělávání. Zásady vzdělávání dospělých, metody, formy cíle, motivační faktory, hodnocení účastníků SV.	3
Právní problematika	Základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví. Práva a povinnosti zdravotnických pracovníků. Povinná mlčenlivost. Právní odpovědnost ve zdravotnictví.	4
Ekonomika provozu klinických laboratoří	Akreditace laboratoří. Optimalizace materiálně technického vybavení. Optimalizace personálního obsazení. Validace laboratorních metod. Externí a interní způsob hodnocení kvality.	3
Organizace a řízení zdravotní péče	Management lidských zdrojů, personální management. Strategické řízení. Management změn. Management času. Budování a řízení pracovního týmu. Ekonomika provozů zdravotnických zařízení v ČR. Rozvoj lidských zdrojů ve zdravotnictví. Zdravotní pojištění.	3
Krizový management	Mimořádné události a katastrofy. Krizová připravenost. Hromadný výskyt postižených. Evakuace nemocnice. Ochrana obyvatelstva.	4
Systém managementu kvality v klinických laboratořích	Filozofie kvality, základní pojmy v oblasti managementu kvality. Národní politika podpory kvality. Systém řízení jakosti a klinická laboratorní medicína. Řízení dokumentace v klinické laboratoři. Certifikace, akreditace	6

	laboratoří. Správná laboratorní práce.	
Hygienicko-epidemiologický režim klinických laboratoří	Legislativa upravující podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění. Hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení, provozní řády. Zdravotní rizika životního prostředí, jejich definice. Zdravotní rizika pracovního prostředí. Determinanty zdraví. Řešení prevence vzniku nemocí specifických a nespecifických.	5
Problematika veřejného zdraví	Zdravotnictví jako společenský systém, podpora zdraví a prevence, současnost a budoucnost veřejného zdravotnictví v ČR. Radiační ochrana (fakultativně).	4
První pomoc	Základní neodkladná kardiopulmonální resuscitace.	2
Edukace	Cíle edukace v klinických laboratořích. Pedagogické zásady edukace. Volba a praktická aplikace metod edukace.	3
Metody a techniky výzkumu	Obecná metodologie, metodologie vědeckého výzkumu. Metody deskriptivní, analytické, experimentální, metody hromadného statistického zpracování dat. Pravidla realizace odborné publikace.	2
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent/ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v právních předpisech souvisejících s pracovní problematikou klinických laboratoří, • ovládá obecné zásady podpory a ochrany zdraví, včetně hygienicko-epidemiologického režimu, • zná zásady poskytování KPR, • zná příslušnou legislativu pro manipulaci s biologickým materiálem a jeho likvidaci, • zná problematiku krizového managementu, • ovládá metody statistického zpracování dat, • ovládá příslušné uživatelské, laboratorní a nemocniční informační systémy, • zná dokumenty týkající se správné laboratorní práce (včetně edukace zdravotnických pracovníků, event. pacientů), • orientuje se v oblasti ekonomiky klinických laboratoří, • umí vypracovat dezinfekční řád pro vybraná pracoviště klinických laboratoří, • umí provést statistickou analýzu dat pro vědecké a výzkumné účely, • umí vytvořit edukační materiály pro zdravotnické pracovníky a pacienty, • vypracovává laboratorní standardy, • ovládá metody výzkumu, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • podílí se na přechodu zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činnosti za nestandardních podmínek.
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, apod.)

3.1.1 Schopnosti a dovednosti po absolvování základního modulu

Absolvent/ka základního modulu je připraven/a:

- pracovat s materiály, poskytujícími pravidla pro optimalizaci provozu laboratoří cytodiagnostiky,
- podílet se na akreditačním řízení laboratoří, optimalizaci materiálně technického vybavení, optimalizaci personálního obsazení, validaci laboratorních metod, externím a interním způsobu hodnocení kvality,
- podílet se na řešení krizových opatření v případě přírodních a jiných katastrof (hromadný výskyt postižených, evakuace nemocnice, ochrana obyvatelstva),
- vypracovávat provozní řády příslušných laboratoří v intencích legislativy, upravující podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienických požadavků na provoz zdravotnických zařízení,
- zvládat základní neodkladnou kardiopulmonální resuscitaci,
- podílet se na edukaci pracovníků klinických laboratoří dle pedagogických zásad edukace,
- provádět statistické zpracování dat,
- pracovat s laboratorními informačními systémy,
- zpracovávat odborné texty.

3.2 Učební osnovy odborných modulů – povinné

3.2.1 Učební osnova odborného modulu OM 1

Odborný modul – OM 1	Cytodiagnostika gynekologická	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	5 dnů teoretické výuky, tj. 40 hodin 35 dnů odborné praxe, tj. 280 hodin, tj.	
Počet kreditů	55 (20 kreditů za teoretickou část, 35 kreditů za praktickou část)	
Cíl	Připravit zdravotního laboranta pro požadované činnosti konkrétního oboru specializace Cytodiagnostika.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Cytodiagnostika gynekologická	Odběry, fixace a zpracování cerviko-vaginálních nátěrů.	1
	Management cytologického screeningu.	2
	Buňka a její morfologie, celulární zánětlivé reakce, dysplázie (prekancerózy), stavba nádorové buňky, kritéria malignity, stupňovitá kancerogeneze, reakce na terapii.	4

	Anatomie, histologie a fyziologie ženského genitálního ústrojí.	3
	Cyklické změny ženského genitálního ústrojí.	2
	Mikrobiální obraz poševní.	1
	Záněty a virózy.	5
	Klasifikace prekanceróz a karcinomů děložního hrdla.	5
	The Bethesda systém hodnocení.	4
	Funkční cytologie.	2
	Cytologie endometria.	3
	Histologie a cytologie vulvy.	2
	Korelace cytologického vyšetření s histopatologickým vyšetřením (CIN, SIL – LG, HG).	5
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
Výsledky vzdělávání	Absolvent/ka: <ul style="list-style-type: none"> • zná anatomii, histologii a fyziologii ženského genitálního ústrojí, • zná cyklické změny genitálního ústrojí, • zná záněty a virózy, • zná klasifikaci dysplázií (prekanceróz) a karcinomů děložního hrdla, • zná třídění gynekologických onkologických nálezů, • zná cytodiagnostiku endometria, • ovládá techniku zpracování cytologického vzorku, • zvládá screeningovou diagnostiku v oblasti gynekologické cytologie, • umí propojit vědomosti z histopatologie s bioptickými a cytologickými nálezy. 	
Seznam výkonů		Počet výkonů
Cytodiagnostika gynekologických skel		2000
Funkční cytologie		5
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, apod.) + hodnocení gynekologických cytologických nálezů. 	

3.2.2 Učební osnova odborného modulu OM 2

Odborný modul – OM 2	Cytodiagnostika negynekologická	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	5 dnů teoretické výuky, tj. 40 hodin 15 dnů odborné praxe, tj. 120 hodin	
Počet kreditů	35 (20 kreditů za teoretickou část, 15 kreditů za praktickou část)	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Cytodiagnostika negynekologická	Úvod do problematiky. Buňka a její morfologie, celulární zánětlivé reakce, dysplázie (prekancerózy), stavba nádorové buňky, kritéria malignity, reakce na terapii.	3
	Odběry, technika a zpracování materiálů pro negynekologickou cytologii.	2
	Histologie a cytodiagnostika mammy.	5
	Histologie a cytodiagnostika štítné žlázy.	4
	Histologie a cytodiagnostika lymfatických uzlin.	3
	Histologie a cytodiagnostika zažívacího traktu.	3
	Histologie a cytodiagnostika močového traktu.	5
	Histologie a cytodiagnostika respiračního systému.	5
	Záněty, nádory a infekce respiračního traktu.	4
	Korelace cytologického vyšetření s histopatologickým vyšetřením (cytospin, cytoblok).	5
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	1
Výsledky vzdělávání	Absolvent/ka: <ul style="list-style-type: none"> • ovládá techniku zpracování, • zvládá screeningovou diagnostiku v oblasti negynekologické cytologie, • umí propojit vědomosti z histopatologie s bioptickými a cytologickými nálezy. 	
Seznam výkonů		Počet výkonů
Cytodiagnostika plicních skel		30
Cytodiagnostika mammy		30
Cytodiagnostika ostatních orgánů		30
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, apod.) + hodnocení negynekologických cytologických nálezů. 	

3.2.3 Učební osnova odborného modulu OM 3

Odborný modul – OM 3	Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	
Odborná praxe	5 dnů odborné praxe na pracovišti akreditovaného zařízení, tj. 40 hodin	
Počet kreditů	15	
Seznam výkonů		Počet výkonů
Cytodiagnostika gynekologických skel		150
Cytodiagnostika negynekologických skel		50

3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů

Absolvent/ka odborných modulů je připraven/a:

- zná anatomii, histologii a fyziologii ženského genitálního ústrojí,
- zná cyklické změny genitálního ústrojí,
- zná záněty a virózy,
- zná klasifikaci dysplázií (prekanceróz) a karcinomů děložního hrdla,
- zná třídění gynekologických onkologických nálezů,
- zná cytodiagnostiku endometria,
- ovládá techniku zpracování cytologického vzorku,
- zvládá screeningovou diagnostiku v oblasti gynekologické cytologie,
- umí propojit vědomosti z histopatologie s bioptickými a cytologickými nálezy,
- ovládá techniku zpracování,
- zvládá screeningovou diagnostiku v oblasti negynekologické cytologie,
- umí propojit vědomosti z histopatologie s bioptickými a cytologickými nálezy.

4 Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání

Akreditované zařízení přidělí každému účastníkovi specializačního vzdělávání školitele, který je zaměstnancem akreditovaného zařízení. Školitel pro teoretickou výuku vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů, které má účastník vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje znalosti (vědomosti a dovednosti). Odborná praxe na odborných pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště, má specializovanou způsobilost v oboru a osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a potvrzuje splněné výkony.

a) Průběžné hodnocení školitelem:

- školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka specializačního vzdělávání. Do Logbooku se zapisuje ukončení každého modulu.

- b) Předpoklad pro vykonání atestační zkoušky:
- absolvování teoretické a praktické výuky; včetně splnění požadované odborné praxe v akreditovaném zařízení potvrzené v Logbooku a splnění výkonů obsažených ve vzdělávacím programu potvrzené přiděleným školitelem,
 - získání příslušného počtu kreditů.
- c) Vlastní atestační zkouška probíhá dle platné legislativy.

5 Profil absolventa

Absolvent/ka specializačního vzdělávání v oboru Cytodiagnostika bude připraven/a provádět, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou laboratorní činnost v oboru cytodiagnostika.

Je oprávněn/a na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnou legislativou zabezpečovat laboratorní diagnostiku v rozsahu své specializované způsobilosti stanovené činnostmi, ke kterým je připraven/a na základě tohoto vzdělávacího programu a platné legislativy.

5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost

Zdravotní laborant se specializovanou způsobilostí v oboru Cytodiagnostika je připraven bez odborného dohledu a bez indikace lékaře:

- připravovat informační materiály pro pacienty a osoby jimi určené,
- spolupracovat s ostatními zdravotnickými pracovníky při zajištění edukace v přípravě na specializované diagnostické postupy, zejména poskytovat zdravotnickým pracovníkům, pacientům, případně jimi určeným osobám, odborné informace o podmínkách odběrů biologického materiálu pro laboratorní vyšetření,
- instruovat členy týmu v oblasti své specializace,
- provádět zpracování biologického materiálu a jiných vyšetřovaných materiálů specializovanými postupy,
- provádět kalibrace jednotlivých laboratorních přístrojů v oboru své specializace nebo zaměření a zajišťovat jejich přesnou dokumentaci,
- provádět základní hodnocení nálezu, zejména zda jsou zjištěné výsledky fyziologické,
- hodnotit kvalitu poskytované laboratorní péče, tj. prováděných laboratorních metod, prostředí i dokumentace, provádět verifikaci naměřených hodnot,
- podílet se na výzkumu, zejména identifikovat činnosti vyžadující změnu v postupu, provádět výzkum zaměřený na odhalení příčin nedostatků v poskytované péči, vytvářet podmínky pro aplikaci výsledků výzkumů do klinické praxe nejen na vlastním pracovišti, ale i v rámci oboru,
- provádět statistická vyhodnocení,

- připravovat standardy specializovaných postupů v rozsahu své způsobilosti.

Pod odborným dohledem lékaře nebo jiného odborného pracovníka v laboratorních metodách se specializovanou způsobilostí v oboru:

- provádět odběry krve u laboratorních zvířat,
- připravovat a testovat specializované diagnostické postupy,
- provádět pokusy na laboratorních zvířatech, spolupracovat na expertizní činnosti pracoviště a tvorbě a udržování systému jakosti laboratoře,
- provádět interní a externí kontroly kvality laboratorních vyšetření,
- podílet se na zavádění, rozvoji a rutinním provádění nových specializovaných laboratorních diagnostických postupů, včetně odběru vzorků, zpracování vzorků k analýze a zpracování a vyhodnocování výsledků.

Bez odborného dohledu na základě indikace lékaře:

- rozlišovat pozitivní a negativní nález,
- provádět screening v cytodiagnostice.

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, zdravotnická zařízení a pracoviště zajišťující výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditováno dle ustanovení § 45 zákona č. 96/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle příslušného vzdělávacího programu. Minimální kritéria akreditovaných zařízení jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

Personální požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Školitelem pro praktickou část se rozumí zaměstnanec akreditovaného zařízení ve smyslu zákona č. 96/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů, který organizuje a řídí teoretickou nebo praktickou část specializačního vzdělávání*. • Školitelem může být pouze zdravotnický pracovník se specializovanou způsobilostí v oboru specializace a je držitelem „Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu“. • Lektorem pro teoretickou část se rozumí zdravotnický nebo jiný odborný pracovník, který se podílí na výuce v teoretické části specializačního vzdělávání. • Lektorem může být zdravotnický pracovník, který je držitelem „Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu“. • Lektorem může být i lékař s atestací v příslušném oboru.
-----------------------------	---

* Školitelem může být i mentor, který splňuje požadavky na školitele stanovené vzdělávacím programem

	<ul style="list-style-type: none"> • Lektorem může být i další odborný pracovník s jinou kvalifikací (JUDr., Ing. atd.), která odpovídá zaměření vzdělávacího programu (předměty jako je ekonomika a financování, právní problematika, krizový management, organizace a řízení, atd.). • Pedagogické schopnosti. • Doklady o odborné, specializované event. pedagogické způsobilosti.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Musí odpovídat standardům a platné legislativě. • Pro teoretickou část vzdělávacího programu standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu. • Modely a simulátory potřebné k výuce praktických dovedností – modely a simulátory k výuce KPR, které signalizují správnost postupu KPR. • Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení)
Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Pro praktickou část vzdělávacího programu - poskytování zdravotní péče dle příslušného oboru. • Pro teoretickou část vzdělávacího programu – jiná zařízení, která mají smluvní vztah s poskytovatelem zdravotní péče dle příslušného oboru specializace.
Bezpečnost a ochrana zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením. • Výuka k bezpečné a zdraví neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. • Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

7 Tabulka modulů

Specializační vzdělávání v oboru Cytodiagnostika				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
ZM	P	Organizačně provozní problematika klinických laboratoří	1 týden T – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
OM 1	P	Cytodiagnostika gynekologická	1 týden T – 40 hodin 7 týdnů Pr – 280 hodin	20 (á 4 kredity/den) 35 (á 1 kredit/den)
OM 2	P	Cytodiagnostika negynekologická	1 týden T – 40 hodin 3 týdny Pr – 120 hodin	20 (á 4 kredity/den) 15 (á 1 kredit/den)
OM 3	P	Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	1 týden Pr AZ – 40 hodin	15 (á 3 kredity/den)
			T – teorie Σ 120 Pr – praxe Σ 400 P – AZ Σ 40 hodin	
			Celkem 560 hodin	125 kreditů

Vysvětlivky: P – povinné, T - teorie, Pr – praxe, Pr – AZ – praxe na pracovišti akreditovaného zařízení

8 Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura
ALI, S. Z. a E. S. CIBAS. <i>The Bethesda system for reporting thyroid cytopathology: definitions, criteria, and explanatory notes</i> . New York: Springer, 2010. 171 s. ISBN 978-0-387-87665-8.
BYDŽOVSKÝ, J. <i>Předlékařská první pomoc</i> . 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 117 s. ISBN 978-80-247-2334-1.
ČSN EN ISO 9001. <i>Systémy managementu kvality – Požadavky</i> . Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2010. Třídící znak 01 0321
ČSN EN ISO 15189. <i>Zdravotnické laboratoře - Zvláštní požadavky na kvalitu a způsobilost</i> . Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2007. Třídící znak 85 5101.
ČSN EN ISO/IEC 17025. <i>Posuzování shody - Všeobecné požadavky na způsobilost zkušebních a kalibračních laboratoří</i> . Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2005. Třídící znak 01 5253.
GOMOLČÁK, P. <i>Základy imunohistochemie v patologii</i> . 1.vyd. Brno: IDV PZ, 1997. 91 s. ISBN 80-7013-239-6.
HLAVÁČKOVÁ, D. a kol. <i>Krizová připravenost zdravotnictví</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2007. 198 s. ISBN 978-80-7013-452-8.
KOBILKOVÁ, J. a kol. <i>Gynekologická cytodiagnostika</i> . 2. vyd. Praha: Galén, 2006. 119 s.

ISBN 80-7262-313-3.

KOSS, G. L., a C. GOMPEL, C. *Gynecologic cytopatology*. USA: Williams & Wilkins, 1999. 202 s. ISBN 0-683-30557-3.

KUBÁLEK, V. *Úvod do cytodiagnostiky*. 1. vyd. Brno: IDV PZ, 2001. 100 s. ISBN 80-7013-333-3.

KURMAN, J., D. SOLOMON a R. NAYER. *The Bethesda system for reporting cervical cytology: definitions, criteria, and explanatory notes*. 2nd ed. New York: Springer, 2004. 191 s. ISBN 0-387-40358-2.

MAČÁK, J., J. MAČÁKOVÁ, Jana a J. DVOŘÁČKOVÁ. *Patologie*. 2. dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. 347 s. ISBN 978-80-247-3530-6.

MACH, J. a kol. *Zdravotnictví a právo: komentované předpisy*. 2. rozš. a dopl. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2005. 455 s. ISBN 80-86920-12-7.

MAREK, J. a kol. *Onkologická cytologie moči v urologické praxi*. 1. vyd. Praha: ISV, 1999. 94 s. ISBN 80-85866-44-7.

MATÝŠKOVÁ, M., S. MATÝŠEK a J. ZAVŘELOVÁ. *Systém managementu jakosti: využití v laboratoři*. 1. vyd. Brno: IDVPZ, 2002. 87 s. ISBN 80-7013-367-8.

NENADÁL, J. a kol. *Moderní systémy řízení jakosti: quality management*. 2. dopl. vyd. Praha: Management Press, 2007. 282 s. ISBN 978-80-7261-071-6.

NENUTIL, R. *Histochemie: pomocný učební text*. Brno: IDV PZ, 1994. 28s.

NYKLÍČEK, O. a J. SLOBODA. *Klinická cytologie pro střední zdravotnické pracovníky*. 1. vyd. Brno: IDV PZ, 1990. 223 s. ISBN 80-7013-064-4.

PRUDIL, L. *Základy právní odpovědnosti ve zdravotnictví*. 4. dopl. vyd. Brno: NCO NZO, 2006. 77 s. ISBN 80-7013-433-X.

PODSTATOVÁ, H. *Základy epidemiologie a hygieny*. 1. vyd. Praha: Galén, 2009. 158 s. ISBN 978-80-7262-597-0.

STRÍTESKÝ, J. *Patologie*. 1. vyd. Olomouc: Epava, 2001. 338 s. ISBN 80-86297-06-3.

ŠTĚTINA, J. *Medicína katastrof a hromadných neštěstí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. 429 s., ISBN 80-7169-688-9.

VACEK, Z. *Histologie a histologická technika. Díl I. Histologie*. 1. vyd. Brno: IDV PZ, 1996. 332 s. ISBN 80-7013-201-9.

VURM, V. a kol. *Vybrané kapitoly z veřejného a sociálního zdravotnictví*. 1. vyd. Praha: Triton, 2007. 125 s. ISBN 978-80-7254-997-9.

Vyhláška č. 195 ze dne 18. května 2005, kterou se upravují podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče. *Sbírka zákonů Česká republika*, 2005, částka 71, s. 38143835. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. [v platném znění]. *Sbírka zákonů Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3461-3474. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). [v platném znění]. *Sbírka zákonů Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3475-3487. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 241 ze dne 29. června 2000 o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. [v platném znění]. *Sbírka zákonů Česká republika*, 2000, částka 73, s. 3488-3498. ISSN 1211-1244.

Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000 o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. [v platném znění]. *Sbírka zákonů Česká republika*, 2000, částka 74, s. 3622-3662. ISSN 1211-1244.

ZLÁMAL, J. a J. BELLOVÁ. *Ekonomika zdravotnictví*. 2. uprav. vyd. Brno: NCO NZO, 2013. 249 s. ISBN 978-80-7013-551-8.